

Prijsvragen voor ontwerpers in opleiding

Aanbevelingen opgesteld door de Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers
(zie voor een toelichting v.a. pagina 3)

1 Definitie

Onder een prijsvraag wordt in deze aanbevelingen verstaan:

Het tegelijkertijd toelaten van meerdere deelnemers tot een openbare wedstrijd voor het maken van een ontwerp met betrekking tot een bepaald onderwerp.

2 Het programma

Het programma van een prijsvraag zal tenminste inhouden:

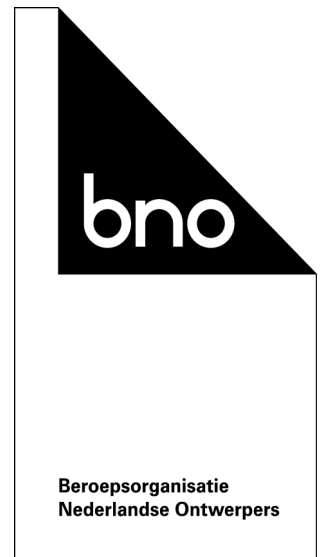
- a De doelstelling, het programma van eisen en de beoordelingscriteria van de prijsvraag.
- b Algemene (ondubbelzinnige) bepalingen betreffende de te volgen procedure, zoals de aanduiding voor wie deelname aan de prijsvraag openstaat, de adressering, de uiterste inzenddatum en het algemene tijdschema.
- c De randvoorwaarden waar de inzendingen aan moeten voldoen, zoals formaat, schaal en wijze van inzending.
- d De namen en hoedanigheden van de juryleden.
- e De wijze en het tijdstip waarop de jury haar rapport zal uitbrengen en de wijze waarop de deelnemers van het juryrapport op de hoogte zullen worden gebracht.
- f De bepaling dat de prijsvraag uitschrijver en deelnemer zich onvoorwaardelijk aan de uitspraak van de jury zullen onderwerpen.
- g De wijze en tijdstip waarop de prijswinnaar(s) publiekelijk bekend zullen worden gemaakt.
- h De aan de prijsvraag verbonden prijzen, premies, schadeloosstellingen of beloningen.
- i De bepaling dat de auteursrechten en andere rechten van intellectuele eigendom op de ontwerpen bij de deelnemers zullen blijven.
- j De wijze waarop inzendingen voor publiciteitsdoeleinden zullen worden tentoongesteld en/of gepubliceerd.
- k De wijze waarop de inzendingen na afloop van de prijsvraag zullen worden geretourneerd.
- l Het bedrag waarvoor elke inzending verzekerd wordt.

3 Oproep deelnemers en kosteloze toezending programma

De oproep tot deelname aan de prijsvraag dient op zodanige wijze te geschieden dat potentiële deelnemers voldoende in te gelegenheid worden gesteld van het bestaan de prijsvraag kennis te nemen. Het programma van de prijsvraag dient op aanvraag door de prijsvraag uitschrijver aan (potentiële) deelnemers kosteloos ter hand te worden gesteld.

4 De jury

Voorafgaand aan het uitschrijven van de prijsvraag dient ter beoordeling van de inzendingen een ter zake kundige jury van minimaal 3 personen te worden aangesteld. De jury zal in meerderheid bestaan uit ontwerpers of deskundigen op dit terrein. De juryleden dienen schriftelijk aan de prijsvraag uitschrijver te bevestigen dat zij geen enkel belang bij de uitslag van de prijsvraag zullen hebben. Inzendingen die een belang voor een van de juryleden met zich mee zouden kunnen brengen, zullen van deelname aan de prijsvraag uitgesloten worden.

5 Het juryrapport

Het juryrapport zal tenminste bevatten: een algemene verantwoording, een vermelding van het aantal deelnemers en een gemotiveerde vermelding van de prijswinnaar(s).

6 Prijzen

Prijzen, premies, schadeloosstellingen en beloningen zullen binnen twee maanden na de uitspraak van de jury betaald worden.

7 Uitvoering van inzendingen

- 7.1 Indien de prijs zodanig is dat een reëel honorarium er in inbegrepen geacht kan worden, dan kan de prijsvraag uitschrijver, mits dit in het programma is bedongen, het ontwerp conform het doel van de opdracht gedurende maximaal een jaar exploiteren.
- 7.2 Indien de prijs niet zodanig is dat een reëel honorarium erin inbegrepen geacht kan worden, dan is het de prijsvraag uitschrijver niet toegestaan om vooraf te bedingen dat de inzendingen van deelnemers door de prijsvraag uitschrijver zullen mogen worden geëxploiteerd. Wel kan worden opgenomen dat de winnende deelnemers hun ontwerp eerst aan de prijsvraag uitschrijver ter exploitatie dienen aan te bieden. Beide partijen zullen dan op basis van gelijkwaardigheid beoordelen of een vorm van samenwerking mogelijk is.

8 Opdrachten

Indien aan het winnen van een prijsvraag een opdracht is verbonden dan zal de prijswinnaar voor deze opdracht een voor een ontwerp bureau reëel honorarium in rekening kunnen brengen. In beginsel zullen de door de prijswinnaar gebruikelijk gehanteerde uurtarieven als uitgangspunt dienen.

Indien de opdrachtgever in weerwil van het jurybesluit de opdracht niet aan de prijswinnaar besluit te verlenen, dan zal hij gehouden zijn de prijswinnaar een reële schadeloosstelling te verstrekken.

9 Openbaar maken en vereenvoudigen van inzendingen

De prijsvraag uitschrijver heeft tot zes maanden na de uitspraak van de jury het recht de ontwerpen ten toon te stellen, te vereenvoudigen en openbaar te maken op de wijze zoals in het programma is vermeld, zonder daarvoor aan de deelnemer enige vergoeding verschuldigd te zijn.

10 Bewaarperiode, retournering en verzekering

- 10.1 De prijsvraag uitschrijver zal zorgdragen voor een zorgvuldige wijze van bewaren van de inzendingen.
- 10.2 Alle inzendingen, die niet zullen worden tentoongesteld of gepubliceerd, zullen binnen twee weken na het bekendmaken van de prijswinnaars aan de deelnemers worden geretourneerd.
- 10.3 Inzendingen, die zullen worden tentoongesteld of gepubliceerd, zullen binnen twee weken na afloop van de tentoonstelling of na het drukken van de publicatie aan de deelnemers worden geretourneerd.
- 10.4 De jury uitschrijver zal, bij een voldoende belang voor de inzender, zorgdragen voor een afdoende verzekering ten gunste van de deelnemers.

11 Auteursrechten

De auteursrechten en andere rechten van intellectuele eigendom op de inzendingen blijven bij de deelnemer. De prijsvraag uitschrijver zal niet vooraf bedingen dat deze rechten bij hem zullen liggen of aan hem zullen dienen te worden overgedragen. Verder zal de opdrachtgever geen vertrouwelijke informatie uit de inzendingen gebruiken of door een derde voor hem laten verwerken.

12 Anonimiteit

Indien de inzending anoniem dient te geschieden dan zal de prijsvraag uitschrijver de nodige maatregelen nemen om deze anonimiteit voor de jury te waarborgen.

Toelichting op de aanbevelingen Prijsvragen voor ontwerpers in opleiding

- De Prijsvraag

Het uitschrijven van een prijsvraag kan om verschillende redenen zinvol zijn. Met een prijsvraag kan bijvoorbeeld publiciteit worden gegenereerd. Er zijn echter ook situaties aan te wijzen waarin het uitschrijven van een prijsvraag naar de mening van de BNO niet wenselijk is. Zo is een prijsvraag niet het geschikte middel om een professioneel ontwerp of ontwerper te selecteren. In het algemeen gaat de BNO er van uit dat een prijsvraag zich zou moeten richten op ontwerpers in opleiding. Voor hen kan deelname aan een prijsvraag zinnig zijn, niet alleen voor de leerervaring, maar ook voor de opbouw van een portfolio. De BNO is verder van oordeel dat een prijsvraag het beste tot zijn recht komt voor niet commerciële doeleinden.

De ervaring leert dat veel prijsvraag uitschrijvers ervan uitgaan dat met het uitschrijven van een prijsvraag geld wordt bespaard. Dit is een misvatting, een goed georganiseerde prijsvraag is zeker niet goedkoop. De kosten voor het opstellen van het programma, de oproep aan de deelnemers, het benoemen en begeleiden van de jury, de publiciteit, het verzamelen, bewaren en retourneren van de inzendingen en de prijsuitreiking en de prijzen kunnen aanzienlijk zijn.

- Het programma

Een goede prijsvraag vindt zijn basis in een goede voorbereiding. De doelstelling van de prijsvraag, het programma van eisen en de beoordelingscriteria zijn daarbij van essentieel belang. Maar ook de randvoorwaarden voor de inzendingen en de samenstelling van de jury moeten vooraf duidelijk zijn. Al deze zaken vinden hun beslag in het programma. Dit programma moet kosteloos op aanvraag aan deelnemers worden verstrekt, zodat alle deelnemers weten waar ze aan toe zijn en gelijke kansen hebben.

- De jury en het juryrapport

Om tot een afgewogen oordeel te komen is een onafhankelijke deskundige jury noodzakelijk. De keuze van de juryleden is heel belangrijk. De samenstelling van de jury moet worden afgestemd op de zwaarte en het onderwerp van de prijsvraag. Voor de inzenders is het openbare juryrapport van essentieel belang. Enerzijds omdat de jury in het rapport verantwoording aflegt, anderzijds omdat de inzenders een handvat wordt geboden om hun eigen inzending af te zetten tegen de andere inzendingen.

- De prijzen

Aan elke prijsvraag zijn prijzen verbonden. De ervaring leert dat er met name misverstanden kunnen ontstaan over de vraag of een prijs gezien kan worden als een honorarium voor het tot stand brengen van een ontwerp. In sommige gevallen is een prijs dusdanig dat dit inderdaad het geval is. In dat geval kan men er van uitgaan dat een opdrachtgever het resultaat volgens gangbare normen kan gebruiken. In gevallen wanneer de prijs niet gelijk kan worden gesteld met een reëel honorarium dan zal de prijsvraag uitschrijver pas na toestemming van de deelnemer gebruik kunnen maken van het ontwerp.

Het is van belang dat de prijsvraag uitschrijver bij het uitschrijven van de opdracht duidelijk maakt wat in die zin de bedoeling is.

Ook kan er aan een prijsvraag een opdracht zijn verbonden. Indien een prijsvraag uitschrijver ondanks het jurybesluit de opdracht niet aan de prijswinnaar te verlenen, dan dient hij de prijswinnaar een reële schadeloosstelling te betalen. Bij het bepalen van de hoogte van deze schadeloosstelling zal gekeken moeten worden naar het honorarium wat verbonden was aan de opdracht.

- Openbaar maken van inzendingen

Het resultaat van de prijsvraag is normaal gesproken openbaar. Daarom is het redelijk dat de inzendingen gedurende een bepaalde periode kunnen worden tentoongesteld of gepubliceerd. De wijze waarop de tentoonstelling of publicatie plaats vindt dient te worden opgenomen in het programma. Bij publicatie kan gedacht worden aan een éénmalige opname van een afbeelding van het ontwerp in een catalogus. Exploitatie van het ontwerp kan uiteraard slechts voorzover dat gezien de prijs en het programma mogelijk is (zie hierboven). De periode waarbinnen de tentoonstelling of publicatie kan plaatsvinden is 6 maanden.

- Bewaarperiode, retournering en verzekering

Het is van belang dat de inzendingen zorgvuldig worden beheerd en zo spoedig mogelijk aan de inzenders worden geretourneerd. Een verzekering is noodzakelijk als het om unica gaat of indien de inzendingen op een andere wijze een bepaalde waarde vertegenwoordigen.

- Rechten van intellectuele eigendom

In alle gevallen blijven het auteursrecht en de andere rechten van intellectuele eigendom bij de deelnemer. Zoals hierboven al is aangegeven kan de prijsvraag uitschrijver echter in sommige gevallen binnen bepaalde grenzen gebruik maken van het ontwerp. In dat geval wordt een beperkte licentie tot het gebruik van het ontwerp aangenomen.

- Anonimiteit

Inzendingen dienen anoniem te zijn. Dit kan bijvoorbeeld door de ontwerpen te laten voorzien van een motto. Tevens dient er in dat geval een gesloten enveloppe te worden bijgevoegd, waarin de persoonlijke gegevens van de inzender zijn terug te vinden.

Deze aanbevelingen en toelichting zijn met de grootste zorgvuldigheid opgesteld. De BNO is echter niet aansprakelijk voor nadelige gevolgen of schade, van welke aard ook, voortkomend uit gebreken in de inhoud of uit gebruik van daarvan.